

Antonius (Antoon of Toon) Otto Hermanus Tellegen is geboren op 25 mei 1907 in Zwolle. Hij was de zoon van Reinoldus Jacobus Josephus Maria Tellegen en Carolina Maria Alida Kolfshoten. Hij kwam uit een katholiek gezin.

Anton was voortrekker bij de Rambonnetstam van groep 1 in Zwolle. Hij werd in juli 1928 geïnstalleerd als vaandrig bij de groep en bleef dit tot en met 1930. Hij woonde toen in Leiden waar hij medicijnen studeerde aan de Universiteit Leiden.

Hij was opgeleid tot reserveofficier bij de Bereden Artillerie en had de rang van reserve Eerste luitenant. Na zijn studie medicijnen trouwde hij op 31 juli 1935 in Oosterbeek met Henriette Catherine Westerouen van Meeteren. Ze kregen vijf kinderen. Hij verhuisde in 1936 naar Heino en in 1938 naar Den Haag en Wassenaar.

Toen er in 1938 een tekort aan militaire artsen was, meldde Tellegen zich aan. Hij werd op 25 juli 1938 benoemd tot Officier van Gezondheid der tweede klasse. Tijdens de meidagen van 1940 werd Tellegen overgeplaatst naar het hoofdkantoor van het Rode Kruis in Den Haag. Hij raakte zwaar gewond toen Duitse jachtbommenwerpers

duikvluchten op de stad uitvoerden, juist op het moment dat hij op zijn motor door de stad reed in een poging Wassenaar te bereiken. Hij raakte ernstig gewond toen hij de macht over het stuur verloor. Pas op 4 oktober 1940 werd hij uit het ziekenhuis ontslagen en werkte hij korte tijd bij de Geneeskundige en Gezondheidsdienst in Amsterdam. Op 1 januari 1941 werd hij directeur van de Geneeskundige en Gezondheidsdienst in Zeist. Met zijn gezin ging hij wonen aan Hoog Kanje 9. Hij hielp mensen door hen af te keuren als ze werden opgeroepen om naar Duitsland te gaan voor de Arbeitseinsatz.

Op 15 mei 1942 kregen beroepsofficieren de oproep om zich binnen drie dagen bij de Duitse instanties te melden. De militairen werden weer in krijgsgevangenschap genomen, mogelijk omdat de bezetter er achter kwam dat onder verzetsstrijders veel oud-militairen waren. Toon meldde zich op 15 mei 1942 in Breda en kreeg krijgsgevangenennummer 31364. Hij ging vrijwillig mee om de geneeskundige verzorging te regelen. Op grond van de Conventie van Genève mocht een arts niet in krijgsgevangenschap gevoerd worden. De 2.027 beroepsmilitairen werden afgevoerd naar Oflag XIII B Neurenberg-Langwasser, een krijgsgevangenenkamp in Beieren. De locatie was een voormalig trainingskamp van het leger. Vanuit hier ging de groep op 1 en 2 augustus 1942 naar Stalag 371 Stanislau, in het

huidige Oekraïne, waar ze een paar dagen later op 8 augustus aankwamen. Dit kamp was gevestigd in een voormalige (militaire) gevangenis. Hij werd op 27 augustus uit krijgsgevangenschap ontslagen en keerde naar Nederland terug. Daar werd hij overstelt door familieleden van de gevangen officieren, en gaf hun in de maand september verslag tijdens bijeenkomsten in Den Haag, Velp, Nijmegen en Den Bosch. De Duitsers, met name Hanns Rauter, waren hierover ontstemd en op verzoek van het Rode Kruis stopte hij ermee.

Tellegen was betrokken bij het verzet. Hij zette een medische organisatie op binnen de Ordedienst, hielp mensen aan een onderduikadres, en op zijn motorfiets bracht hij berichten naar Amsterdam en Utrecht en verkende hij Duitse stellingen. Ook onderhield hij contacten met spionagegroepen in Hoek van Holland en Rozenburg. Hij kon als arts over een auto beschikken. In zijn woning in Zeist verbleven (Joodse) onderduikers en werden papieren vervalst. Ook verzorgde hij de distributie van Vrij Nederland in het district Zeist. Tellegen had contact met de Vliegende Brigade, een Gooise verzetsgroep die in 1942 was opgericht door Johan Kemper. Ze hielden zich bezig met sabotage en spionage en zonden hun bevindingen naar Londen eerst via de Dienst Wim, later via Louis Boissevain en ten slotte via de OD.

Op 9 september 1943 werd tijdens een bijeenkomst in de Jeugdkapel aan de Meentweg in Bussum een aantal leden van de verzetsgroep de *Vliegende Brigade* gearresteerd. Een provocateur die zich voordeed als iemand die behulpzaam zou kunnen zijn bij een geplande liquidatie, had de bijeenkomst verraden. Tijdens een verhoor noemde één van de gearresteerden de naam van Tellegen, als iemand van wie zij wel eens een spionageopdracht hadden gekregen. Hij werd op 7 oktober 1943 thuis gearresteerd. Hij werd overgebracht naar het Huis van Bewaring aan de Weteringschans in Amsterdam, waar hij op 22 oktober ter dood veroordeeld werd.

Hij werd op 23 oktober 1943 in de duinen bij Overveen gefusilleerd, samen met 5 medeverzetsstrijders. Na de oorlog werden Toon en de anderen op 23 oktober 1943 gefusilleerden, herbegraven op de erebegraafplaats in Overveen.

Hij ontving in 1952 postuum het Verzetskruis en later het Verzetshedenkingskruis. In 1941 kreeg hij het Kruis van Verdienste van het Nederlandse Rode Kruis, een jaar later het Herinneringskruis 1939-1940 van het Nederlandse Rode Kruis in zilver en na de oorlog postuum het Herinneringskruis 1940-1945 van het Nederlandse Rode Kruis. Door Yad Vashem werd hij in 1965 met zijn vrouw erkend als Righteous Among the Nations onderscheiding. Sinds 20 oktober 1952 is er in Zeist de Antonius O.H. Tellegenlaan.

Meer informatie

[Antonius Otto Hermanus Tellegen \(Zwolle \(ov\), 25 mei 1907 - Overveen, duinen, 23 oktober 1943\) - Oorlogsbronnen.nl](#)

[Antonius Otto Hermanus Tellegen \(NIMH / Nederlands Instituut voor Militaire Historie\) - Nederlands Instituut voor Militaire Historie](#)

[Antonius Otto Hermanus Tellegen | Oorlogsgravenstichting](#)

[Antonius Otto Hermanus Tellegen | Erelijst van Gevallenen 1940-1945](#)
[Tellegen Antonius & Henriette \(Meeteren van\)& Henriette \(Westeroven\)](#)

[Details Database Documentatiegroep 4045](#)

[Toon Tellegen \(verzetsstrijder\) - Wikipedia](#)

[Antonius Otto Hermanus Tellegen](#)

[Hoog Kanje 9 Zeist – Gedenksteentje Tweede Wereldoorlog](#)

[ANTOON TELLEGEN \(72\) | MUIZENEST](#)

[De verkenner; off. orgaan voor de Padv. Beweging in Nederland, jrg 14, 1928, no. 10, 1928 »
1928-10 - Pag. 44 | Delpher](#)

[Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 15, 1931, no. 2, 1931 »
1931-02 - Pag. 5 | Delpher](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.